

BISERIC'A SI SCOL'A.

Foia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septimana : Duminec'a.

Prettulu abonamentului :

Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr.
" " " " jum. anu 2 „ 50 „
Pentru Romani'a si strainetate pe anu 7 „ — „
" " " " „ „ 3 „ 50 „

Prettulu insertiunilor :

Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu
cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte
4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.

Correspondintele se se adreseze Redactiunei
dela „BISERIC'A SI SCOL'A“ in Aradu. la
institutulu pedagogicu-teologicu, era banii la
secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu
din Aradu.

Invitare de prenumeratiune

la

„BISERIC'A si SCOL'A.“

Foia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Cu 1 Ianuaru 1878. „Biserica si Scol'a“
intra in alu cincilea anu alu esistintei sale.

Rugamu dara pre toti, cari dorescu se prenu-
mere acest'a foie in viitoriu, se grabesca cu insi-
nuarea abonamentelor, pentru ca se ne scimu
orienta in privinta esemplarielor de tiparitu.

Conditiiunile de prenumeratiune remanu totu
celea din fruntea foiei, adeca:

Pentru Austro-Ungaria 5 fl. v. a. la anu; 2 fl.
50 cr. pe jumetate anu.

Pentru Romania 7 fl. v. a. la anu; 3 fl. 50
cr. v. a. pe jumetate anu.

Totodata rugamu pre dd. abonenti se noteze
legibilu adresele, post'a ultima si locuint'a.

Redactiunea.

La cestiunea invetiamentului religiosu.

(Continuare si fine.)

Stim'a, ce o avemu facia de onoratu publicu, ne demanda a ne esprima de asta data
cat mai pre scurtu. Alcum reproducendu multe
din „reflexiunile“ dlui Belissimus amu vatama de
sigur bunulu sentiu alu cetitorului nepreocupatu,

carele se indigneza a audi din gur'a unui inve-
tiatorin cuvinte, cari daca le vorbescu, degredeza
si pe omenii din clasele cele mai de jos ale so-
cietatii. De aceea vomu mai cita din acele re-
flexiuni numai urmatoarele: Eta ce dice dlu Be-
lissimus in nrulu 108 alu „Telegrafulu Romanu“:

„Ei, pe cine a jucatu acum dl N. sub ma-
sc'a, cu carea este in podobitu? — nu pe tartiufulu?

Ba asia; numai cat nici decum pe tartiufu-
lu tartiufu, ci pe — neghiobulu.

Acest'a este adeveratu. Dlui N. inse nu-
pasa nici de un'a ca acest'a!

Dumnezeu desi ca barbatu de principulu, ca
„scopulu santiesce mijlocele“ si-a datu in fati'a
publiculu prin schimbarea trasurilor mascei unu
aeru de parinte piosu si santu, si ca atare a
trebitu se recunosca sant'a, scriptura de adeve-
rata; dar apoi, ca se pota zugravi pe autorii
„tractatulu“ cu colorile cele mai urite, sa ve-
diutu necessitatu, se calce aceeasi santa scrip-
tura in picioare sub pretestu, ca prin ea vatema
autorii „tractatulu“ dogmele bisericeii gr. or. si
ruineza religiuena crestina; — totusi ca omu cu
minte ori cu ideia ficsa, neincrediatoriu, pessimistu
pana la celu mai inaltu gradu desemnatu
de frie'a, ce o are dlui de umbrele intunerecului
ca neputendu prin calcarea testamentulu v. si n.,
prin deserierea cu coloru urite a autorilor „trac-
tatulu“ desfiintia „tractatulu“ cu deseversie; —
da de belea cu umbrele intunerecului: — se sparia,
se necajesce, se infurieza pana la turbare.

Dl N. vedindu-si si simtiendu-si din tote
partile, apoi si din a „tractatulu“ elementulu
seu de vietia improscatu cu otrava luminii, pe
idolulu seu, intunereculu, amenintatu cu stingere,
precum se stinge famulu: nu mai cugeta la
masca, cu care este dlui in podobitu, nici la na-
micu de felulu acest'a.

Unu boldu de flamendia lacoma luptesca
istringe baierile inimei.

Eata-lu in spatele autoriloru „tractatului“ iasfasie; musca si rupe cu cuvinte scaparatore scantei de catranu.“

* * *

Cele citate pana aci in comparatiune cu articlulu nostru reproducu in nrulu trecut, la care se referu, ilustréza, speramu, pré de ajunsu atât positiunea nóstra cât si argumentele si valórea numiteloru „reflecsiuni.“

Dreptu aceea vomu lasá la o parte, ca in „reflecsiuni“ se punu sub semnele citatiunii, si prin urmare ni se ascriu noue lucruri, la cari n'amu cugetatu nici odata, si vomu mai vorbí cu dlu Belissimus numai despre unu singuru lucru.

Autoriulu „reflecsiuniloru,“ ori cine aru fi elu, si ori de cine ar fi fost pusu la cale, este unu invetiatoriu séu profesoru, in urmare unu omu in servitiulu educatiunei. Cá atare nu-i erá iertatu a perde din vedere, ca o calitate principala a unui educatoriu este *manier'a*. Educatoriulu trebuie se fia in tóte ale sale modelu de maniera si buna cuviintia.

Chiar aceste doue nū se potu constata de feliu in „reflecsiuni.“ Din contra dlu Belissimus vorbese cu publiculu mare, ca si invetiatoriulu din poveste, despre carele ne spunu ómenii, ca nu s'a adresatu in viéti'a sa altcum carra elevi, decât: „ia sém'a dobitocule, mojiucle“ etc.

Ei bine, intielegemu cineva póte se fia rapitu de o pátima séu alt'a in o disputa verbala, pentruca omulu este in fine numai omu; dar nu intielegemu, cá einéva se scrie atâtea septemani nesce „reflecsiuni“ in o cestiune de metodu, cari dininceputu pana in fine se nu fia altceva, ficát o aglomerare de insulte. Intielegemu apoi, cá dlu Belissimus, séu autoriulu „reflecsiuniloru“ sè-se fia superatu pre noi, pentruca adevéru dóre reu; dar nu intielegemu, de ce se-si permita dlu Belissimus a insultá pe autoriulu Catehetecei, recomandate de noi, pre dlu Stefanellj, profesoru la universitatea din Cernauti, barbatu recunoscutu de specialistu in Catehetica, alu carui ópu este aprobatu de consistoriulu romanu ortodocsu din Cernauti, si rocomendatu de indreptariu in compunerea manualeloru de religiune de santulu sinodu alu Romaniei.

Va se dica, dupa dlu Belissimus judecat'a acestoru inalte corporatiuni nu valoréza nimicu, si numai autoriulu „reflecsiuniloru“ are dreptate.

In adevéru departe amu ajunsu!

* * *

Finindu cu „reflecsiunile“ semnate de dlu Belissimus ne permitemu a mai amintí o impre-

giurare pentru afinitatea sa cu obiectulu articlului nostru reproducu in nrulu trecut.

Reuniunea invetiatoriloru din tíer'a Barsei, precum se vede din procesulu verbalu publicatu in nrulu 133 alu „Telegrafulu Romanu“, a recunoscutu de manualu corespundietoriu pentru scól'a elementara cartea intitulata „Religiunea crestina“ de dlu I. Popea.

Faptulu acest'a ne a surprinsu pré multu, si nu intielegemu, cum de acésta onorabila reuniune, catra care de altmintrelea avemu tóta stim'a, si-a esitu din cerculu seu de activitate, si ignorandu legea canonica positiva, si-a insusitu dreptulu de a aprobá séu autorisá o carte de religiune, o carte simbolica, o atributiune, carea apartiene in modu eschisivu numai s nodului episcopescu. Éta ce dice in privinti'a acést'a fericitulu Metropolitu, Marele Andreiu:

„De aceea afirmamu pe bas'a celoru premise, ca Archiereii fiindu chiamati mai de aprópe a invetiá prin cuventu si prin carti pe crestini, suntu datori a se ingrigí, cá crestinii se aiba carti simbolice, si a le compune singuri, séu a insarciná cu compunere pe celu ce este loru cunoscutu cá teologu, de óre ce dupa 64-lea Canonu alu Sinodulu ecumenicu VI se opresce mireniloru a porni cuventu in publicu, séu a invetiá, si li se demanda a deschide uréchi'a la cei ce au luat darulu cuventulu invetiatorescu, si a se invetiá dela densii cele dumnedeiesci.“ Prin urmare nici o carte religionaria séu simbolica, fia aceea compusa din zelu alu vre-unui Archiereu séu presbiteru, nu se póte predá in intrebuintiare publica, pana candu nu s'au censuratu si aprobatu prin Sinodulu episcopescu dupa Canonulu 34 apostolescu.“ *)

Acésta recerintia a legeri o observá cu cea mai mare strictetia fericitulu Metropolitu. Marele Archiereu presentá totdeun'a manuscriptele sale colegiloru sei Archierei, si apoi numai dupace ascultá opiniunea loru, le pune sub tipariu.

Acésta recerintia o observá cu atáta strictetia Marele Archiereu de buna séma din motivulu, ca ea nu este o simpla formalitate, ci o dispositiune legala, carea are cea mai mare ratiune. Prin acésta dispositiune biseric'a s'a ingraditu contra periculu, ca se nu intre in sanctuariulu Domnulu invetiaturi false si streine de invetiaturile Salvatoriulu lumii.

Acésta recerintia o a observatu, si o observéza cu tóta rigórea intréga lumea ortodocsa, si tóte incercárilu de a lucrá in directiune contraria biseric'a le a respinsu si condamnatu.

*) Vedi Siagun'a, „Compendiu de dreptulu canonicu,“ § 33, pagin'a 28, pasagiulu din urma.

În urmăre și de aci se vede, ca dreptate am avut, când în articolul nostru reproduș în nr. trecut am disu următoarele: „în aceea ce privește învețământul religiunii ar fi de dorit se ne ținem strictu de dispușetiunile canonice ale bisericeii, cari ne spunu destul de apriatu, cine are dreptulu și detorinț'a a se ocupă de densulu. Nu toți potemu fi tôte. Se lasamu dara, că de învețământul religiunii creștine se se ocupe acei'a, pe cari Intemeiatoriulu creștinatati i-au pusu de pazitori și propagatori ai religiunii Sale.“

Neobservarea legii în punctulu acest'a ne pôte conduce în unu mare periclu. Mane poimane adeca ne potemu tredî prin o astfelu de procedura, ca alt'a este religiunea nōștra, și alt'a se propune în manualele de scōla.

* * *

În fine notamu, ceea ce amu accentuatu degia la diferitele ocașii, și anume, ca în materia de religiune nu încapu nici pareri individuale, nici alte motive sēu teorii; ci aici este numai unu singur indreptariu: *doctrin'a bisericeii*. Acēș'a doctrina a fost punctulu nostru de vedere, din carele amu privitu, și amu tractatu tôte cestiunile. Convingerea nōștra este, ca numai lucrandu astfelu, pôte cineva ajutá bisericeii, și pôte colucră la ridicarea religiosității bisericeii. Orice alta activitate contraria directiunii bisericeii și legiloru ei positive, nu pôte conduce, decât numai la destramare. Pre o astfelu de cale sēu mai bine disu prin capriciulu și egoismulu unor ómeni, cari n'au voitu a recunósce de indreptariu acēș'a doctrina, și au înlocuitu cuvintulu lui Dumnezeu prin parerea omului, s'au formatu tôte eresurile, și s'au desbinatu în atâtea confesiuni și secte bisericee a ceea un'a a lui Christos.

Cá se fimu bine întielesi, și respective, cá se nu ni se interpreteze falsu ceea ce scriemu, adaugemu, ca în religiune trebuie se deosebim bine materi'a de forma, respective adeverurile obiective ale religiunii de metodu. Adeverurile religiunii sunt divine, și cá atari eterne și nestremutavere, ér metodu se pôte perfecționá în infinitu. Numai unu astfelu de metodu pôte conduce inse la scopu, care predá adeverurile religiunii în modu genuinu și în o forma cât mai accesibila eleviloru. A riscá inse materi'a pentru a obtiené o forma mai usiōra, ar fi de sigur unu mare periclu pentru religiune și biserica.

De aceea pretinde legea, cá manualele de religiune sē-se substérna spre aprobare forului competentu.

Bisericee ortodoxa privește în învețaturile sale unu tesauru atât de pretiosu încât nu iérta,

și nu pôte iertá nici cea mai mica schimbare. Chiar acum ne sōș nr. 2 din diarulu „Bisericee ortodoxa“ din București, organulu santulu Sinodu alu României, din carele vedemu, ca acelu santu Sinodu esaminandu catechismulu prezentatu de dnu Simeon Popescu, profesorulu de teologie în Sibiu, manualulu lucratu cu multa ingrigire nu l'a aprobatu din motivulu, ca a constatatu unele schimbări în Simbolulu credinței și în alte locuri.*) De aci inca se vede cât pondu și câtă ingrigire trebuie se avemu la edarea manualeloru de religiune și la introducerea lor în scōla.

Aceștea au fostu motivele, cari ne au îndemnatu a scrie articolulu reproduș în nr. trecut, motive, cari le vomu avé totdeuna în vedere, motive despre a caroru adeveru și dreptate este convinsu pe deplinu fiacare individuu, care profeséza principiile bisericeii ortodoxe.

Augustin Hamsea.

B.-Comlosiu în Novembre 1880.

Fisica fara recușite.

(Fine.)

Studiulu despre caldura inca este unu astfelu de ramu alu fisiceii, în care atât începatoriulu neinițiatu, cât și studentulu înaintatu, afla destula materia de cugetare. Acel'a, care voiesce a urmá în detaiu sciintiele despre natur'a caldurei, are necesitate de multe formule abstracte matematice; éra de alt'a parte o multime din fenomenele experimentale se potu aretá într'unu modu fōrte usiōru. Cu putiena esceptiune, mai tôte corpurile materiale au aceea însusire, ca la caldura si marescu volumulu. Acēș'a însusire ne ajuta a determiná gradulu de caldura. Asia, estinderea mercuriului din termometr'u ne arata gradulu de caldura, temperatur'a aerului ce-lu încungiura. Totu asia, caldur'a ce o comunicamu cu aerulu unui balonu de hartia, lu-dilata și în asemănare cu aerulu ce-lu încungiura lu-face mai usiōru și balonulu se ridica în sus. Cu putiene esceptiuni, tôte materiile, fie solide, fluide sēu gazōse, prin caldura se estindu și recindu-se se contragu. Eșemple.

O butelia de vinu gōla o bagamu cu gur'a în josu într'unu pocalu sēu blidu scufundosu cu apa, asia cá fundulu buteliei se remana afara, rezematu pe marginea pocalului. Dupa-aceea i-damu caldura cu o lampa de spirit, sēu cu vataa muiata în spirit, ce o aprindemu pe verfulu unei furchitii. Sticl'a se va încaldi, daca o vom încaldi tare va și crepa, aerulu din butelie incepe a se impartî și a se estinde. Spatiulu din niaga fiindu prea micu, o parte a aeru ui ese afara, ridicandu-se prin apa în susu în forma de bulbuci. — Acumu daca departamu lamp'a dela fundulu nișgei, vomu experimentá contragera

*) Vedi „Bisericee ortodoxa“ nr. 2. pag. 120.

causata prin recire; aerulu din niaga in masur'a in care receste, totu mai micu spatiu ocupa, si ap'a se va sui in grumazulu buteliei. — Contragerea fluiditatii prin recire inca si mai usior se pôte areta. Ia o uegutia de medicina, clatare-o cu apa calda ca se nu crepe si apoi o umple rasa cu apa ferbinte, lasa-o se receasca, nu va trece o jumătate de óra, si vei observa, ca apa s'a trásu in grumazulu uiegei, caci recindu se sa contrasu.

Am amintitu mai susu, ca aerulu incalditu alu balonului se ridica cu acést'a in susu, fiindu mai usioru decât aerulu ce lu-incongiura.

Totu asia si ap'a calda se ridica in susu prin cea rece, caci in proportiune ea este mai usiora si se asiéza de asupra. Acést'a se pôte demonstra in mai multe moduri.

Umple unu pocalu scufundosu cu apa, ia unu feru ascutitu inrositu in focu si verful acelui'a baga-lu de cativa centimetrii in apa. Ap'a deasupra va incepe a ferbe, pe candu ap'a de catra fundu va remanea totu rece, caci apa mai calda, prin estindere se usioréza si va remanea totu de asupra. — Totu acést'a o probéza urmatórea usiora esperimentare.

Umple unu vasu de uiega largu si scufundosu pe jumetate cu apa rece. Tiene gata o caldare mica cu apa ferbinte, unu tolceriu, unu darabu de scandura de o jumetate de palma si putiena cerneala rosia. Tórna in caldare atât'a cerneala, cât se i-se póta observá colórea; acést'a e de lipsa, ca ap'a calda se o poti deosebi de cea rece, când o vei turna preste aceasta. In esperimentarea acést'a greutatea e numai aceea, ca cum sa torni apa calda preste cea rece ca se nu se amestece. Eaca cumu: Pune scanduritia pe apa si tórna pe ea apa calda, ca asia scandura se franga poterea de caderea apei. Tornandu in tolceriu apa calda si mai usioru va reusi. Astfelu se arata unu fenomenu ce atât de desu se arata in viétia dar prea arare-ori observatu, ca ap'a calda sta de-asupra celei reci.

Totu asia usioru se pôte proba si acea hipotesa, ca corpuri solide, precum lemnulu, ferulu seu uiaga, incaldite se estindu. D. e. Aculu de impletitu este mai lungu si mai grosu, daca e caldu ca când e rece. Ce e dreptu ca, pentru a mesura acést'a schimbare mica a acului causata prin caldura, se cere nesce instrumente fórte fine; dar lungimea acului se pôte areta prin urmatórea simpla arangeare. — Aculu de impletitu lu-intiepenimu de mésa cu unu siurupu, capetulu celalaltu se se razeme de partea de josu a unui paiu ce sta perpendicularu; acestu paiu va areta lungimea acului. Paiulu ca de 12 centimetrii de lungu, de din josu, unde lu-atinge aculu, este strapunsu de unu cuiu batutu in unu darabu de lemnú. Astfelu cu o lampa de spiritu lu-incaldimu la mijlocu, si cea mai mica miscare a acului o arata miscarea paiului.

O alta frumósa esperimentare, este ferbera apei pe hartia. Ia unu darabu de hartia si fa din elu o forma de caldare, acatia-o susu cu patru atie de unu batiu. Tórna apa in caldarea de hartia si subt ea pune o lampa seu o impletitura de ceara. Ap'a va incepe a ferbe, numei trebuie bagatu séma, ca se nu se aprinda atiele, din caus'a acést'a flacara nu trebuie se fie mare. Harti'a nu se aprinde, fiindca e umeda, dar când sar opune umezelei, nici atunci nu ar arde, pentru-ca caldur'a ce o comunica pe o parte cu ap'a, acést'a iute o duce mai departe. — Inca unu cemplu. Ia o carte de jocu si marginile le sufulea

facendu astfelu o tipsie. Pe acést'a tipsie pune alicé marunte seu darabutie de cusutoriú si incaldiesee-le la flacar'a unei lampe. Cusutoriulu se va topi, dar caitea nu va arde.

Pe langa margini se va párlu dar acolo unde sta cusutoriulu nici de cumu, pentru-ca aici acumu, cusutoriulu duce caldur'a mai departe tocmái asia de iute, cumu de iute o primesce partea de din josu a cartii. Aceste esperimente ne arata, ca unu conducatoriú bunu apera de aprindere unu obiectu fie cât de aprindibilu, pentru-ca departa caldura fórte iute dela acel'a.

V. Apahideanu.

Poesie religiose-poporale la Nascerea Domnului.

In sér'a de 25 Decemvre.

Acést'a nópte stralucita

Face lumea fericita,

Precum ostile angeresci cânta

In Vifleemu cetatea cea sfanta:

In ceriu susu lui Dumnedieu marire,

Pre pamentu pace, intre omeni bunavoire!

Ca fiulu Dumnedieului celui sfântu,

Se nasce astadi pre pamentu.

Dintr'o fecióra Sfintita,

Dulce Mari'a numita.

Acum Stéu'a se ivesce

Minunea Magiloru vestesce

Nascerea cerescului Imperatu,

Care in Vifleemu sau aretatu.

Acesti'a vinu, nu negligescu

Cá de calatorie se pregatescu.

Iau Daruri scumpe cu sine

Si pornescu cu Ddieasca minune

Dupa stéu'a ce li se ivesce

Carea spre Vifleemu i-i povatuesce.

* * * * *

Dar pastorii ce vorbescu?

Totu acést'a minune vestescu.

C'a intracést'a nópte semnata,

Audu cântarea cea minunata,

Carea pre ei iau spaimantatu

De turma si de flueru si-au uitatu

Audindu cantarea angerésea

Mai pre susu de firea omenésca.

* * * * *

O fericitiloru pastori!

Dar si voi Magi calatori:

Ca voi mai intai ve invredniciti

De nascerea lui Christosu o sciti.

* * * * *

Deci si noi iubitoru crestini!

Se damu daruri din tr'ale nóstre inimi,

Precum Craii dintr'aloru visthierii

Auru tamaie si mirodii.

Se damu si noi credintia curata

Dragoste sfánta adevérata.

Aratat'a prin fapte bune,
 Ce face Crestinului bunulu nume.
 Lui Christosu celui ce la noi vine
 Se ne duca la ceresculu bine:
 Pregatiti acum de prasnuire
 Pentru a v'otra mantuire
 Mergeti spre odichna cu tacere
 Petreceti no'ptea in Sf'anta placere,
 Veniti m'ane la prasnuire
 M'anecati la Dumnediesca cinstire.
 Se nu ve cumva trandaviti
 S'eu ingraha la m'ancari se lacomiti,
 Ci biseric'a se-o cercati
 Ca crestini adev'erati.
 Aicea mai antaiu se veniti,
 Duhovniceste se ve chraniti.

Asia fac'andu veti avea folosu.
 De sf'anta nascerea lui Christosu
 Ca acelui ce la noi vine
 Cinste si marire se cuvine
 Inpreuna cu Tatalu si cu Duhulu sf'antu
 Dela noi cei de pre pamentu.
 Fiti noue ascultatori,
 Celoru dise implinitori
 Dimin'etia toti cu cuviintia
 Manecati aici cu sirguintia
 Cele de aicea se-le ascultati
 Si se fiti binecuvantati.
 Aminu.

Oratie in diu'a serbatorii.

Iubitiloru crestini si frati!
 Fiti linisciti si putienu se ascultati.
 Nu ve grabiti asia de tare
 Spre a carniloru mancare,
 De a-ti venitu pana acu cu postire
 Nu lacomiti acum la seversire,
 Ca trebuie mai antaiu Sufletulu chranitu
 Cu cuventulu lui Ddieu indestulitu.
 Ca prasnuculu celu luminatu
 Nascerea ceresculu Imperatu
 Dumnediescu ospetiu ne harezescu
 Din care sufletulu se veselescu.
 Cantarea cea angeresca
 Aceea se ve indestulesca,
 Carea vestesce voie buna la tota lumea impreuna:
 „In ceriu susu lui Ddieu marire
 Pre pamentu pace, intre omeni buna invoie.“

Nu-i lucru micu si pamentescu
 A veni la noi Stepanulu cerescu;
 Ci-i lucru mare infricosiatu
 De ostile angeresci prea laudatu.
 Mil'a Tatalui, cerescu spre noi privescu
 Prin tain'a ce se prasnuescu;

Ca noi zidirea Sf'antei Sale m'ana
 Ce suntemu prafu si tierina;
 Dar cu sufletu nemuritoriu
 Infintiati de intieptulu ziditoriu
 Eram in rob'i a Iadului caduti
 Pentru calcarea poruncii osanditi

Saltati acumu cu bucurie
 Si prasnuiti cu veselie,
 Ca astadi isbavirea stralucescu,
 Celu ce in pestera se odichnescu,
 Acest'a va se ne mantui'esca
 Din retacirea idol'esca.
 Se ne faca a intiel'age
 S'ant'a si Ddieiesc'a lui lege
 Care Chr. fiulu seu ni o au datu
 Ca sene mantui'esca din pecatu.
 Acest'a din mila Dumnediesca
 Primira acum firea omen'esca.

* * * * *

Ci oh! noi tical'osa zidire
 De nu ne vom veni fire
 Se cunoscemu pre Mantuitorulu
 Si de bine facatorulu
 Celce pentru noi s'au micioratu
 Si in fintia omen'esca s'au itrupatu
 De nu vomu fi multiamitori
 Ca fii buni si ascultatori
 Vomu fi vrednici de pedepsire
 De a iadului muncire,
 De care ca se ne mantui'esca
 Primira fintia omen'esca.

* * * * *

Veniti acum toti cu multiemire
 Se facemu cuviinciosa prasnuire
 Cu lauda si cu cantari smerite
 Din Sufletu si inimia milite,
 Ca diu'a nacerii Domnului nostru este
 Precumu pastorii ne dedura veste,
 Elu intru ale sale au venitu,
 Si ai sei pre elu nu l'au primitu
 Cari au si fost lepadati
 Pentru necredintia loru sperirei dati
 Era cati cu credintia l'au primitu
 Vecinica fericire leau daruitu
 Dintr'alui Sf'anta turma suntemu si noi,
 Botezati crestini a lui smerite oi
 Cari pascemu chran'a cer'esca
 Din livadi'a evangelic'esca
 In Staolulu celu cerescu
 Care sinulu bisericescu
 De unde luamu hran'a Suflet'esca
 Spre imperati'a lui cea Cer'esca
 Carea de ne-omu nevoi
 Lesne vomu si dobandi.

* * * * *

Noi pastorii turmei avemu bucurie
 Pentru a v'otra buna cucernicie
 Cand ve vedemu cu serguintia
 Silitori in buna credintia
 Dumnediesciloru porunci ascultatori
 Si acelor'a cu fapta implinitori.
 Virtosi, tari in credintie
 Rabdatori, blandi, si cu ingaduintie
 Feriti de rele si milosi
 Ca asia-su omenii cei credinciosi,
 Atuncea suntemu cu indreznire
 La Altariului Sf'anta slujire
 La care suntemu slujitori
 Preoti catra Domnulu rogatori

Pentru toti ceia ce sunt
 Crestini, in fapta si in cuventu,
 Cá cu Darulu seu se-i sprijinésca
 De celu vielénu se nu-se smintésca
 Ci in bunatate se se tie
 Mostenitori fericirei se fie.
 Éra pre cei rei se-i întórca
 Din calea perirei cea larga
 Si se-i aduca la mantuire
 Ca toti suntemu a-lui zidire.
 Si, asia prasnundu cu pace
 Precum lui Dnedieu, i-place
 Se aveti parte si folosu
 De Sfanta nascerea-lui Christosu
 Intru multi ani se prasnuiti
 Senetosi, veseli, si norocosi se fiti.

* * * * *

Cei ce sunteti de bóle cercati
 Si cu alte nevoi insarcinati.
 Rogative numai cu credintia
 Christosu ve dá ajutorintia
 Cei ce sunteti avuti
 Indurative spre cei lipsiti
 Cá toti se fie mangaiati,
 Ca nu perdeti cele ce le dati
 Ci veti affá la ceriu insutitu
 Precum Mântuitoriulu ne-au fagaduitu
 Nu ve dati dupa betie
 Prasnuiti cu curatie.
 De Maic'a biserica nu nitati
 La carea in Serbatori sunteti chiamati.
 Aci luati bine aminte
 La Dumnediescile cuvinte
 Si cele ce le auditi
 Aratati cu fapta ca le paziti.
 Batranii fie cu intieptiune,
 Ca si tineriloru le sta bine
 Ca tineretiele se-le inpodobésca
 Cu intieptiune batránésca.
 Si toti aceea cale se pazésca
 In care i-conduce legea bisericésca.
 Serbati acum cu bucurie
 Cele bune la toti poftimu se fie.
 Amin!

Zacharie Boiu.

Parochu si Protop. gr. or.

Literatur'a religiósá populara

adunata de Episcopulu Melchisedek.

(Continuare.)

Totu aceea, dupa o alta versiune, inse in versuri.

Ascultati, ascultati, dumnevóstra cinstiti parinti si
 Si dumnevóstra, precum si noi, cinstiti nuntasi!
 imprejurasi,

Acestoru parinti ne vomu rugá,
 Si de rostu vomu cuventá.
 Éra dumnevóstra cinstiti parinti,
 Care dela Dumnedieu sunteti osinditi,
 Se cautati spre fii dumilorvóstre cei smeriti,
 Cu duhulu blandetieloru se-i ertati si se-i blagosloviti.
 Ca nu este fiu pe pamentu se traiésca,
 Si parintiloru se nu gresiésca,
 Macaru cât si parintii se sílescu,
 Si de tóte cele rele i-ferescu.

Dumnedieu a facutu ceriulu si pamentulu,
 Numai cu cuventulu,
 Marea si tóte cele din trens'a,
 Numai cu dis'a.
 Si inca dupa tóte aceste a mai ziditu,
 Totu pe pamentu Raiu la resaritu;
 Si in raiu a ziditu pe stramosiulu nostru Adamu,
 Din care ne tragemu si noi astadi din neamu in neamu.
 Cu ochii din mare,
 Cu lumina din sóre,
 Cu tóte stihile trupului,
 Osebitu de ale sufletului.
 Si a suflatu Dumnedieu cu duhulu,
 Si a inviatu trupulu.
 Si a vezutu Dumnedieu, ca nu este bine, omulu sin-
 guru se traiésca,

Pamentulu se-lu stapanésca.
 Si a datu unu somnu dulce lui Adamu,
 Si a adormitu fórte greu Adamu.
 Si a scosu din sting'a lui o cósta,
 Si a ziditu pe Ev'a, stramosi'a nóstra.
 Adam, sculandu-se, a prorocitu zicendu: Dómpe
 Dómne, ce-mi este mie?
 Ér Dumnedieu i-a disu: Adame, Adame nu te teme,
 este a ta socie;

Osu din ósele tale e, trupu din trupulu teu;
 Pentru aceea va lasá fiulu pe tatalu seu,
 Si pe mum'a sa.
 Si se va lipi de femeia sa.
 Si voru fi amendo unu trupu,
 Ca asia Dumnedieu a vrutu.
 Si de atunci ne tragemu noi din omu in omu
 Si din rodu in rodu,
 Si din vitia in vitia,
 Pana la aceste doue mladitie,
 Ce stau inaintea dumnelorvóstre mahnitii si smeritii
 Si cu lacrimi ve róga, se-i ertati si se-i blagosloviti.
 Pentruca blagosloveniile parintiloru
 Intarescu casele filoru;
 Éra blastemele parintiloru
 Risipescu casele filoru.
 De ar fi curte zidita pe temelie de pétra,
 Ea de sârgu se resipeste tóta,
 Si diceti, boeri, amin; ca eu nu voiu dice amin,
 Pana ce nu mi-ti dá o naframa de inu,
 Cusuta imprejuru cu firu,
 Ca se-mi stergu guriti'a de vinu.
 Si de naframa totu v'asiu mai ertá,
 Dar de paharu ba!
 Si-lu voiu duce la guriti'a mea,
 Ca ea stie, cum a bea.

Aminu.

NB. Intórcerea hazlie dela urma are scopulu
 de a aduce la veselie pe parinti, rudenii, si tinerii

legodnici, cari plangu, vedindu sositu momentulu despartirii loro; aducendu-si aminte de trecutu si reprezentandu-si viitoriulu celu nesigura.

(Va urmá.)

D i v e r s e.

* **Unu actu de binefacere.** — In diu'a de 12 ale curente, corporati'a cavafiloru, impreuna cu aceea a tabaciloru si a cirezariloru, a serbatu cá in toti anii, in biseric'a Pop'a Chitiu din capitala, pe patronulu loru Sf. Spiridonu, facetoriulu de minuni. Pré Sf. Sa Parintele Ghenadie, Episcopulu de Argesu, chiebatu de aceste corporatiuni se slujésca vedindu biseric'a darapanata si nezugravita, a ténutu o cumentare, indem. andu pe credinciosi se vie in ajutoriulu bisericeii si oferindu chiar P. S. Sa 50 galbeni. Acestu faptu marinosu a produsu unu entusiasmu atât de mare, încât pe data s'au strinsa de la cei de fatia vre-o 300 galbeni. Éta inca unu actu de binefacere alu acestui inaltu prelatu care se distinge aprópe dilnicu si intr'unu modu stralucitu prin semtiemintele sale filantropice, dand mana de ajutoriu pe cât i-este cu putintia. Se fie siguru P. S. Sa cá poporulu tieue socotéla de asemenea fapte, si numele de *Par. Ghenadie Argesiu* a inceputu a fi pronunciatu de toti cu iubire, stima si respectu. „Resb.“

* **Curtea de casatiune din Bucuresti** a fost primita la palatu in 11 Decemvre vechiu in presentia dlui Ministru de justitia, esprimandu-si felicitariile pentru regularea succesiunii la tronulu Romaniei. Cu aesta ocaziune dlu prim-presiedinte a cetitu unu discursu, din care estragemu urmatóarele: Pre a Inaltiate Dómne, „Când in 1866, ai primitu a luá marea si gréu'a sarcina, la care Te-a conviatu natiunea, de a presidá la indeplinirea destinelloru acestei tieri, Romania a facutu celu mai insemnatu pasiu inainte, a cuceritu stabilitatea in ceea ce-mi voi permite a numi: simbolulu suveranitatii sale; dela acea epoca Tronulu Romaniei nu mai este in cestiune, si unirea tieriloru surori este devenita indisolubila. In consciintia de inalta misiune a Mariei Tale si cu doru de tíera de Domnu Romanu, Te-ai grabitu a asigurá Romaniei inca de timpuriu, aceea-si positiune, pentru totu viitoriulu care póte intrá in prevederile omenesci; ai dobenditu adeziunea Augustei familii Regale a Mariei Tale la dispositiunile Constitutiunii nóstre in ceea-ce privesce succesiunea Tronului, pentru casulu, care, din fericire, nu este inca probabilu, alu lipsei unui mostenitoriu directu, atât pe multu doritu pre cât de August'a familie a Mariei Tale, totu asia si de natiune.

La acestu discursu M. S. R. Domnulu respun-diendu dise intre altele urmatóarele: Priu inaltulu locu care-lu ocupa in capulu celei a treia puteri a Statului, curtea de casatiune este pusa deasupra partiloru si luptelor dilnice, a fragmentariloru politice si sociale, spre a tiené neclintita cumpen'a dreptului si a justitiei; de aceea si autoritatea actelor sale este atât de mare si respectata. Manifestarea domnieloru vóstre, dér, are unu deosebitu pretiu pentu Mine, si Statulu nostru se póte considerá cu atât mai bine intaritu pe viitoru, cu cât tóte puterile, din care elu se compune, sunt unanime in hotaririle ce s'au luat pe a se asigurá stabilitatea edificiiului politica alu Romaniei. „Resb.“

* **„Biseric'a ortodoxa Romana“** nrulu 2 contiene urmatóarele materii: Mijlócele, ce ofera societatea pentru instructiunea clerului bisericeii ortodoxe romane de arch. Silvestru Pitesteanulu; Sfatuire catra preoti in genere de arch. Inoc. Ploiesténu; Metropoli'a Ungro-Vlachiei de archim. Genadie Enacénu; Organismulu Mitropoliei séu patriarchatului dela Carlovitiu de Dr. Zotie, Santulu Sinodu de Dr. Zotu si sumarele santului Sinodu.

* **Trei copii nascuti o data.** — Femei'a Maria Ion, cu locuint'a in Suburbia St. Visarionu, strada St. Visarionu, Nr. 17 a nascutu in diu'a de 10 Decembre curentu 3 copii, 2 baieti si 1 fata toti trei suntu in deplina sanatate. D. doctoru Penescu, chematu a o ingriji, i-au propusu a-i luá unulu din copii spre a-lu cresce, dar mam'a a respinsu cererea. Aru fi bine cá comun'a, de vreme ce este o femeie sermana, se-i vina cu ceva in ajutoriu. „Rom.“

* **Multiamita publica.** Pe asta cale mi-tieniu de cuvenita detorintia a aduce onoratului publicu la cunoscintia, binefacerea primita de subscrisulu, care prin staruint'a Dlui invetiatoriu Ioanu Surdu fuse colectata si daruita de catra urmatorii iubitorii de fapte bune si locuitori din Bucovetiu, anume: dela N. Chiritia adm. par. 40 cr., Ioanu Surdu invet. 1 fl., Samfiru Tieranu 20., Ioanu Barbu 20., Iosifu Rosiu 20., cr., Ioanu Triponu 20 cr., Ioanu Adamescu 10 cr., si Solomonu Rosensweig 50 cr., — caror'a pentru acést'a binevoitoria spriginire cu caldura si recunoscintia li-multiemescu. Aradu 18 Decem. 1880. Virgiliu Amandia preparandu.

* **Unu actu barbaru.** — Ni se comunica ca Duminec'a trecuta la mosia Présna-Noua, plasa Negoesci, s'a comis unu faptu fórte revoltatoriu de catra ingrijitorulu mosiei Petrache Gadjiescu, fostulu zapaciu. Acestu domnu, ajutat de unu tieganu, a atrasu in curtea sa pe tenerulu Angelu Radulescu si l'au batutu intr'unu modu barbaru si dupa aceea l'au taraitu ametitu de bataia afara din curte. Credemu ca asemenea fapte trebuie se fia pedepsite, pentru a destepta in inim'a unora ómeni ca d. P. Hadjiescu, si déca nu unu simtiementu unanu, dar celu putieniu fric'a, care se-si retiena de la asemenea fapte.

* **Din Bucovin'a.** Int'o corespondentia a sa din Radauti „N. fr. Presse“ turbédia de mania impotriva judelui de pace, romanu, Cossovici, actualu deputatu in Camer'a din Vien'a. Pricin'a turburarei este faptul, cá numitalu, alesu fiindu deputatu, a facutu declaratia de supunere catra tronul, in Camera, „in limb'a romanésca, si nu cá in deobste in cea nemtiésca. „N. fr. Presse“ se intréba cu indignare, dasea d. Cossovici este jude de pace cesaro-craiescu austriacu, s'au jude de alu Altetiei Sale principelui Romaniei? Respunsulu d-lui Cossovici va fi fórte usioru si fórte simplu. — Noi — din parte-ne — i aducemu viile nóstre felicitari, pentru purtarea sa romanésca, care ne face a crede, cá neorocit'a Bucovina n'a peritu inca pentru romanisnu. In deobste scirile ce priminu din Bucovin'a semnaléza, in acést'a spoliata podóba a vechi Moldove, o miscare romanésca regenatóre, care ne inspira cele mai mari sperantie pentru viitoriulu, pe unu momentu compromisu, alu fratiloru nostri de preste Moln'a.

Intre alte societati nationale, s'a infiintiatu dilele acestea si unu clubu alu femeiloru romane, cu scopulu de a introduce in familia intrebuintiarea permanenta si singura a limbii romanesci, isgonita in

curgerea decadentiei nationale din clasele superioara ale societatei, de limba germana. Societatea numera deja o multime de aderente din cele mai alese familii.

(„Alegatorulu“ din Bucur.)

* **Din vieti'a militara.** Esamenele de ofitieri in armata reg. cu voluntarii de unu anu, s'au tinerutu anulu acest'a in Timisióra in lun'a trecuta. S'au insinuatu la esamenu 20 de voluntari, dintre cari 14 au si depusu esamenele cu succesu buna — intre acest'a se afla si unu romanu: *Iulian Schelegianu* — fiulu preotului nostru *Vincentiu Schelegianu* din Timisióra — carele de locu dupa terminarea esamenelor ofitiresci, fu denumitu de contabilu, la societatea prima ungarica de anticipatiune din Steinbruch, ér dupa scirea ce primirumu de unadi este denumitu de locoteninte in reserva la regimentulu de infanteria nr. 2. Gratulamur tinerului *Schelegianu* pentru inaintarea s'a pe ambele cariere, — ér studintiloru nostri — cari spera a-si castiga dreptulu de voluntariatu pe unu anu, si dorescu a depune esamenele de ofitirii — li-recomendamu deosebi studierea perfecta a limbei germane, pentru ca fara de acest'a depunerea acestoru esamene este imposibila „Lum.“

Concurs.

Prin decisulu Venerabilului Consistoriu de dto 15/27 Oct. a. c. Nr. 2504 devenindu unu postu doctentu din *Banat-Comlosiu* in vacantia si luandu-se decisiunea ca o classa se se prefaca in scola de fete cu invetiatorésa, prin acest'a se deschide concursu pe scol'a de fete din *Banat-Comlosiu* cu terminulu de alegere pe 4 Ianuaru 1881 st. vechiu.

Emolumintele sunt: a) in bani 300 fl. v. a. b) 6 orgii de paie din care are a se incaldi si scol'a. c) cortelu liberu cu gradina frumósa de pomi si pentru legume cu 800 stangini.

Doritórele de a ocupa acest'a statiune invetiatorésa au de a-si trimite recursurile instruite conformu stat. org. si adresate comitetului parochialu inspectorului scolariu *Paulu Tempea* in Toraculu mare (per *Bega-Szt. György*) Cottulu Torontal pana inclusive la 31 Decembere v. a. c. si incatu li este cu potintia a se presentá pana la alegere in vreo-Dumineca séu serbatóre in S. Biserica.

B Comlosiu la 1 Decembre 1880.

Comitetulu parochialu

In contielegere cu mine: **Paulu Tempea** m. p. inspec. scol.

Pentru ocuparea postulu invetiatorésu din comun'a *Zsupunesci* et filia *Balosesci*, protopresbiteratulu gr. or. alu *Fagetului*; se escrie concursu pana la 15 Ianuaru 1881 st. v.

Emolumentele sunt: 240 fl. v. a. bani; cuartiru naturalu si 3/4 jugeru de gradina.

Doritorii de a ocupa postulu acest'a sunt avisati; ca petitiunile lor, conformu stat. org. bis. in-

struite; se le subscérna protop. tractaalu pana la terminulu susindicatu.

Zsupunesci et Balosesci la 25 Noemvre 1880.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Atanasiu Ioanovicu**, m. p. protopresbiteru.

Pentru statiunea invetiatorésa din comun'a *Povergin'a*, protopresbiteratulu gr. or. alu *Fagetului*, se escrie prin acest'a concursu, cu terminulu pana la 10 Ianuaru 1881 st. v.

Emolumintele sunt: 210 fl. v. a. bani; 8 orgii de lemne din cari se se incaldiésca si scol'a; 3 jugere de pamentu aratoriu cuartiru naturalu cu 1/2 jugeru gradina.

Doritorii de a ocupa postulu acest'a se-si adreseze petitiunile lor instruite conformu státutulu org. bis. officiiului protopresbiteralu din *Fagetu*; pana la terminulu sus indicatu.

Povergin'a, 23 Noemvre 1880.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Atanasiu Ioanovicu**, m. p. protopresbiteru.

Pentru deplinirea parochiei vacante *Halmagiulu*, protopresbiteratulu *Halmagiului* se escrie concursu cu terminulu de alegere 28 Decembre a. c. cu acesta parochie suntu incopciate urmatórele beneficii anuale:

a) dela 200 numeri de case 25 cubule cucuruzu sfarmatu, computatu siniculu a 4 fl. — 100 fl.

b) dupa calcululu mediu a veniteloru parochiale stolare de 10 ari pe anu 305 fl. de totu venitul cu ratu anualu 405 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acésta parochia sunt avisati recoursele proveidute cu testimoniu de teologia si de cualificatiune adresate comitetului parochialu ale trimite subscrisului pana la diu'a alegerii la *Halmagiu*.

In contielegere cu comit. parochialu.

Ioanu Groza m. p.

protop.

Pentru deplinirea definitiva a statiunei invetiatoresci din *Banesci*, protopresbiteratulu *Halmagiului* cu terminulu de alegere 29 Decembre a. c.

Emolumintele anualii 200 fl. v. a. 5 orgii de lemne lungi, cuartiru si gradina.

Doritorii de a ocupa acestu postu sunt avisati recoursele proveidute cu tote documintele prescise in státutulu organicu ale adresa comitetului parochialu si ale trimite subscrisului pana la diu'a alegerii la *Halmagiu*.

In contielegere cu comit. parochialu

Ioanu Groza m. p.

protop. si inspec. scolariu.